

KUMMISSJONI TAL-KOMUNITAJIET EWROPEJ

Brussel 30.4.2004
KUMM(2004) 341 finali

2004/0117 (COD)

Proposta għal

RAKOMANDAZZJONI TAL-PARLAMENT EWROPEW U TAL-KUNSILL

dwar il-protezzjoni ta' minuri u d-dinjità umana u d-dritt ta' risposta fir-rigward tal-kompetittività ta' l-industrija Ewropea tas-servizzi awdjovizivi u ta' l-informatika

(preżentata mill-Kummissjoni)

MEMORANDUM TA' SPJEGAZZJONI

1. INTRODUZZJONI

Fl-24 ta' Settembru 1998, il-Kunsill adotta r-Rakomandazzjoni dwar l-iżvilupp tal-kompetittività ta' l-industrija Ewropea tas-servizzi awdjovizivi u ta' l-informatika bill-promozzjoni ta' l-oqsfa nazzjonali mmirati biex jintlaħaq livell komparabbli u effettiv ta' protezzjoni ta' minuri u d-dinjità umana (98/560/KE)¹ ("ir-Rakomandazzjoni"). Ir-Rakomandazzjoni hija l-ewwel strument legali fil-livell ta' l-UE li tikkonċerna l-kontenut tas-servizzi awdjovizivi u ta' l-informatika li tkopri kull forma ta' twassil, minn xandir sa l-Internet.

Fis-sezzjoni III tar-Rakomandazzjoni, il-paragrafu 4 isejjaħ lill-Kummissjoni biex sentejn wara l-adozzjoni tagħha, tippreżenta rapport ta' evalwazzjoni dwar l-applikazzjoni tagħha fl-Istati Membri, lill-Parlament Ewropew u lill-Kunsill.

L-implimentazzjoni tar-Rakomandazzjoni kienet eżaminata għall-ewwel darba fl-2000, u l-ewwel rapport kien ippublikat fl-2001: Rapport ta' Evalwazzjoni lill-Kunsill u lill-Parlament Ewropew dwar l-applikazzjoni tar-Rakomandazzjoni tal-Kunsill ta' l-24 ta' Settembru 1998 dwar il-protezzjoni tal-minuri u d-dinjità umana². Ir-rapport indika li l-implimentazzjoni tar-Rakomandazzjoni kienet digà sodisfaċenti mhux ħazin f'termini ġenerali. Il-laqgħa tal-Kunsill (Kultura) adottat l-konkluzjonijiet tiegħu dwar ir-rapport ta' evalwazzjoni tal-21 ta' Ġunju 2001, u l-Parlament adotta reżoluzzjoni dwar ir-rapport tal-11 ta' April 2002³, fejn sejjah il-Kummissjoni biex tfassal rapport ieħor, fi żmien xieraq, u preferibbilment qabel il-31 ta' Diċembru 2002.

Fit-12 ta' Diċembru 2003, il-Kummissjoni Ewropea adottat rapport ġdid ta' evalwazzjoni dwar ir-Rakomandazzjoni tal-Kunsill ta' Settembru 1998 dwar il-protezzjoni ta' minuri u d-dinjità umana f'servizzi awdjovizivi u ta' l-informatika. Ir-rapport janalizza l-mizuri adottati fl-Istati Membri u fil-livell ta' l-UE mis-sena 2000.

Sabiex tkun tista' żżomm ma' l-isfidi li żviluppi teknoloġiċi jgħibu, il-Kummissjoni issa tkompli fuq it-Tieni rapport ta' evalwazzjoni billi tippromponi din ir-Rakomandazzjoni addizzjonali.

2. KUNTEST

Ir-Rakomandazzjoni ssejjah lill-Istati Membri, l-industrija u l-partijiet interessati, kif ukoll il-Kummissjoni, biex jieħdu passi sabiex itejbu l-protezzjoni ta' minuri u d-dinjità umana fis-setturi tax-xandir u ta' l-internet. Kontenut u mġieba illegali, li jagħmlu ħsara u li mhux xierqa fuq l-internet ikomplu jkunu ta' konċern għal legislaturi, l-industrija u l-ġenituri. Ser ikun hemm sfidi godda kemm f'termini kwantitattivi (aktar kontenut "illegali") u termini kwalitattivi (pjattaformi godda, prodotti godda). Meta jittiehed in konsiderazzjoni l-poter li dejjem qed jiżdied ta' l-

¹ ĠU L 270, tas-7.10.1998, p. 48.

² COM(2001) 106 final, tas-27.2.2001.

³ C5-0191/2001-2001/2087(COS).

ipproċessar u l-kapaċità tal-ħażna tal-kompjuters, u l-fatt li teknoloġiji *broadband* jippermettu d-distribuzzjoni ta' kontenut bħal vidjo fuq telefons ċellulari 3G, il-ħtieġa għal ambjent bla perikli hija akbar minn qatt qabel.

3. SKOP TAR-RAKOMANDAZZJONI

Ir-Rakomandazzjoni tiffoka fuq il-kontenut tas-servizzi awdjovizivi u ta' l-informatika u tkopri kull forma ta' twassil, minn xandir sa l-Internet.

4. GHALIEX RAKOMANDAZZJONI MILL-PARLAMENT EWROPEW U L-KUNSILL MINFLOK RAKOMANDAZZJONI MILL-KUMMISSJONI?

Peress illi l-armonizzazzjoni tal-liġijiet ta' l-Istati Membri hija eskluża mill-politika industrijali u kulturali, il-Komunità hija marbuta li tuża' strumenti li ma jorbtux, bħal rakomandazzjonijiet, sabiex tissodisfa x-xogħol u l-obbligi miġbura fit-Trattat.

It-Trattat KE jagħti l-Kummissjoni poter jadotta Rakomandazzjonijiet: L-Artikolu 249 jipprovdi li “sabiex iwettqu ix-xogħol tagħhom u skond id-dispożizzjonijiet tat-Trattat ... il-Kummissjoni għandha ... tagħmel rakomandazzjonijiet”. L-Artikolu 211 jiddikjara li “sabiex ikun żgurat il-ħdim u l-iżvilupp sewwa tas-suq komuni, il-Kummissjoni għandha ... tifformola rakomandazzjonijiet jew tagħti opinjonijiet dwar materji trattati f'dan it-Trattat, jekk huwa jipprovdi hekk espressivament jew jekk il-Kummissjoni tikkonsidra meħtieġa”.

Madankollu, il-Kummissjoni tikkonsidra li Rakomandazzjoni mill-Parlament Ewropew u l-Kunsill għandha tiġi ppreferuta fuq Rakomandazzjoni mill-Kummissjoni dwar din il-materja.

Ir-Rakomandazzjoni in kwestjoni tfittex l-iżvilupp tal-kompetittività ta' l-industrija Ewropea tas-servizzi awdjovizivi u ta' l-informatika bil-promozzjoni ta' oqsfa nazzjonali mmirati biex jilhqnu livell komparabbli u effettiv ta' protezzjoni ta' minuri u d-dinjità umana. Dan jista' jintlaħaq aħjar jekk ir-Rakomandazzjoni hija diskussa u adottata mill-Kunsill. Minbarra dan, il-Parlament Ewropew appoġġja kompletament il-ħtieġa biex jiġu protetti minuri u d-dinjità umana fir-risoluzzjoni tiegħu⁴ tal-11 ta' April 2002, dwar l-ewwel rapport ta' evalwazzjoni dwar ir-Rakomandazzjoni. Għalhekk, jidher xieraq li l-Parlament Ewropew ikun involut kompletament fid-diskussjoni u l-adozzjoni tar-Rakomandazzjoni. L-involviment tal-Parlament Ewropew ser jirriżulta f'aktar dibattitu pubbliku u impatt akbar tar-Rakomandazzjoni. Bħala konklużjoni, l-għan imfittex mill-Komunità jista' jintlaħaq aħjar bl-adozzjoni ta' Rakomandazzjoni mill-Parlament Ewropew u l-Kunsill aktar milli b'Rakomandazzjoni mill-Kummissjoni.

---

⁴ C5-0191/2001-2001/2087(COS).

5. BAŽI LEGALI GHAR-RAKOMANDAZZJONI

L-industrija awdjoviziva u ta' l-informatika fl-Ewropa għandha potenzjal kbir għall-holqien ta' impjieg u għall-kontribuzzjoni għat-tkabbir ekonomiku. Il-kondizzjonijiet għall-kompetittività ta' dawn l-attivitajiet industrijali hemm bżonn jittejbu, b'mod speċjali fir-rigward ta' użu aħjar ta' żviluppi teknoloġiċi, bħal diġitizzazzjoni. Għalhekk, il-baži legali proposta għar-Rakomandazzjoni hija Artikolu 157 tat-Trattat KE, li jeħtieġ il-Komunità u l-Istati Membri jiżguraw li l-kondizzjonijiet meħtieġa għall-kompetittività ta' l-industrija tal-Komunità jeżistu, b'azzjoni immirata, *inter alia*, biex tteġġeg utilizzazzjoni aħjar tal-potenzjal industrijali tal-politika ta' l-innovazzjoni, ir-riċerka u l-iżvilupp teknoloġiku.

L-Artikolu 157 diġa kien il-baži legali tar-Rakomandazzjoni tal-Kunsill ta' l-24 ta' Settembru 1998 dwar l-iżvilupp tal-kompetittività ta' l-industrija Ewropea tas-servizzi awdjovizivi u ta' l-informatika bil-promozzjoni ta' l-oqsfa nazzjonali mmirati biex jintlaħaq livell komparabbli u effettiv ta' protezzjoni tal-minuri u d-dinjità umana⁵, li hija kkomplementata b'din ir-Rakomandazzjoni u d-Deċiżjoni tal-Kunsill ta' l-20 ta' Diċembru 2000 dwar l-implimentazzjoni ta' programm biex jinkoraġġixxi l-iżvilupp, id-distribuzzjoni u l-promozzjoni ta' xogħlijiet Ewropej awdjovizivi (MEDIA Plus – Żvilupp, distribuzzjoni u promozzjoni 2001-2005)⁶.

---

⁵ ĠU L 270, tas-7.10.1998, p. 48.

⁶ ĠU L 13, tas-17.1.2001, p. 35.

Proposta għal

RAKOMANDAZZJONI TAL-PARLAMENT EWROPEW U TAL-KUNSILL

dwar il-protezzjoni ta' minuri u d-dinjità umana u d-dritt ta' risposta fir-rigward tal-kompetittività ta' l-industrija Ewropea tas-servizzi awdjoviżivi u ta' l-informatika

(test b'rilevanza għaż-ŻEE)

IL-PARLAMENT EWROPEW U L-KUNSILL TA' L-UNJONI EWROPEA,

Wara li kkunsidraw it-Trattat li jstabilixxi l-Komunità Ewropea, u b'mod partikolari l-Artikolu 157 tiegħu,

Wara li kkunsidraw il-proposta mill-Kummissjoni,⁷

Wara li kkunsidraw l-Opinjoni tal-Kumitat Ewropew Ekonomiku u Soċjali,⁸

Wara li kkunsidraw l-Opinjoni tal-Kumitat tar-Regjuni,⁹

Jagixxu skond il-proċedura msemmija fl-Artikolu 251 tat-Trattat,

- (1) Ir-Rakomandazzjoni tal-Kunsill 98/560/KE ta' l-24 ta' Settembru 1998 dwar l-iżvilupp tal-kompetittività ta' l-industrija Ewropea tas-servizzi awdjoviżivi u ta' l-informatika bil-promozzjoni ta' l-oqsfa nazzjonali mmirati biex jilhqqu livell komparabbli u effettiv ta' protezzjoni ta' minuri u d-dinjità umana¹⁰ hija l-ewwel strument legali fil-livell Komunitarju li tikkoncerna l-kontenut tas-servizzi awdjoviżivi u ta' l-informatika li tkompri l-forom kollha ta' twassil, mix-xandir sa l-internet.
- (2) Bid-Deciżjoni Nru 276/1999/KE¹¹, il-Parlament Ewropew u l-Kunsill adottaw pjan multi-annwali ta' Azzjoni Komunitarja dwar il-promozzjoni ta' użu inqas perikoluż ta' l-Internet bil-ġlieda kontra kontenut illegali u li jagħmel il-ħsara fuq netwerks globali (il-"Pjan ta' Azzjoni għal Internet Inqas Perikoluż").
- (3) Id-Deciżjoni Nru 1151/2003/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill 12 estendiet il-Pjan ta' Azzjoni għal Internet Inqas Perikoluż għal sentejn u emendat l-iskop tiegħu biex tinkludi miżuri sabiex jinkoraġġixxu l-iskambju ta' informazzjoni u

---

⁷ ĠU C [...], [...], p. [...]

⁸ ĠU C [...], [...], p. [...]

⁹ ĠU C [...], [...], p. [...]

¹⁰ ĠU L 270, tas-7.10.1998, p. 48.

¹¹ ĠU L 33, tas-6.2.1999 p. 1. Deciżjoni kif emendata l-aħħar bir-Regolament (KE) Nru 1882/2003 (ĠU L 284, tal-31.10.2003, p. 1).

¹² ĠU L 162, ta' l-1.7.2003, p. 1.

koordinazzjoni ma' l-atturi rilevanti fil-livell nazzjonali kif ukoll dispożizzjonijiet speċjali għall-pajjiżi ta' l-adeżjoni.

- (4) Id-Direttiva 2000/31/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tat-8 ta' Ġunju 2000 dwar ċertu aspetti legali tas-servizzi tas-soċjetà ta' l-informatika, b'mod partikolari l-kummerċ elettroniku, fis-Suq Intern¹³ tiċċara ċertu kunċetti legali u tarmonizza ċertu aspetti sabiex tippermetti s-servizzi tas-soċjetà ta' l-informatika jibbenifikaw kompletament mill-prinċipji tas-suq intern. Numru ta' dispożizzjonijiet tad-Direttiva 2000/31/KE huma rilevanti wkoll għall-protezzjoni ta' minuri u d-dinjità umana, b'mod partikolari l-Artikolu 16(1)(e), skond liema Stati Membri u l-Kummissjoni għandhom jinkoraġġixxu t-tfassil ta' kodiċi ta' kondotta dwar il-protezzjoni ta' minuri u d-dinjità umana.
- (5) L-ambjent tal-medja li dejjem qed jinbidel, b'riżultat tat-teknoloġiji ġodda u innovazzjoni tal-medja, tagħmel meħtieġ li t-tfal, kif ukoll il-ġenituri, jkunu mgħallma jużaw il-medja b'mod effettiv.
- (6) Fil-konsultazzjoni pubblika dwar id-Direttiva 97/36/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tat-30 ta' Ġunju 1997 li temenda d-Direttiva tal-Kunsill 89/552/KEE dwar il-koordinazzjoni ta' ċertu dispożizzjonijiet stipulati bil-liġi, regolamentazzjoni jew azzjoni amministrattiva fl-Istati Membri dwar it-tfittxija ta' attivitajiet tax-xandir tat-televiżjoni¹⁴, kien issuggerit li l-litteriżmu fil-medja ikun inkluż mas-sugġetti koperti bir-Rakomandazzjoni 98/560/KE.
- (7) Il-Kummissjoni tinkoraġġixxi kooperazzjoni u l-iskambju ta' esperjenza u prattika tajba bejn korpi regolatorji (awto), li jittrattaw il-grad jew il-klassifikazzjoni tal-kontenut awdjoviziv, bil-ghan li tippermetti it-telespettaturi kollha, imma b'mod speċjali l-ġenituri u l-għalliema, jeżaminaw il-kontenut tal-programmi.
- (8) Kif suggerit matul konsultazzjoni pubblika dwar id-Direttiva 97/36/KE, huwa xieraq għad-dritt għal twegiba li japplika għall-medja elektronika kollha.
- (9) Ir-riżoluzzjoni tal-Kunsill tal-5 ta' Ottubru 1995 dwar id-dehra ta' nisa u rġiel li jidhru fir-reklamar u l-medja¹⁵ li tistieden l-Istati Membri u l-Kummissjoni jieħdu miżuri xierqa biex jippromwovu stampa diversifikata u realistika tal-kapaċitajiet u l-potenzjal tan-nisa u l-irġiel fis-soċjetà.
- (10) Meta pprezentat il-proposta tagħha għal Direttiva tal-Kunsill li timplimenta l-prinċipju tat-trattament ugwali bejn in-nisa u l-irġiel fl-aċċess għal u l-provvista ta' oġġetti u servizzi¹⁶, il-Kummissjoni nnotat li d-deskrizzjoni tas-sessi fil-medja u fir-reklamar tqajjem mistoqsijiet importanti dwar il-protezzjoni tad-dinjità ta' l-irġiel u n-nisa, imma kkonkludiet li mhux ser ikun xieraq li tindirizza dawn il-mistoqsijiet f'dik il-proposta.

---

¹³ GU L 178, tas-17.7.2000, p. 1.

¹⁴ GU L 202, tat-30.7.1997, p. 60.

¹⁵ ĠU C 296, ta' 1-10.11.1995, p. 15-16.

¹⁶ COM(2003) 657.

- (11) Huwa xieraq li titfittex konċiljazzjoni bejn il-prinċipju ta' protezzjoni tad-dinjità umana u l-libertà tal-kelma matul l-adozzjoni mill-Istati Membri ta' strateġija minn medja għall-oħra mmirata b'mod espliċitu biex tinkoraġġixxi l-industrija tevita u tiġġieled kull tip ta' diskriminazzjoni bbażata fuq sess, oriġini razzjali jew etnika, reliġjon jew twemmin, diżabilità, età jew orjentazzjoni sesswali fil-medja kollha.
- (12) Din ir-Rakomandazzjoni għandha tikkomplimenta r-Rakomandazzjoni 98/560/KE sabiex jittiehdu in konsiderazzjoni żviluppi teknoloġiċi,

I. B'DAN NIRRAKOMANDAW li l-Istati Membri jikkultivaw ambjent ta' kunfidenza li ser jippromwovi l-iżvilupp ta' l-industrija tas-servizzi awdjoviżivi u ta' l-informatika billi:

- (1) jikkunsidraw l-introduzzjoni ta' miżuri fil-liġi jew prattika domestika tagħhom sabiex jiżguraw id-dritt għal twegiba fuq il-medja kollha, bla ħsara għall-possibiltà li jiġi addattat il-mod kif huwa eżerċitat sabiex jittiehdu in konsiderazzjoni l-partikolaritajiet ta' kull tip ta' mezz
- (2) jippromwovu, sabiex jinkoraġġixxu t-teħid ta' żviluppi teknoloġiċi u flimkien u konsistenti ma' miżuri legali u oħrajn eżistenti dwar is-servizzi tax-xandir, u f'kooperazzjoni mill-viċin mal-partijiet ikkonċernati:
  - azzjoni biex tippermetti minuri jagħmlu użu responsabbli tas-servizzi awdjoviżivi u ta' l-informatika *on-line*, notevolment bit-titjib tal-livell ta' għarfien fost il-ġenituri, edukaturi u għalliema tal-potenzjal tas-servizzi l-godda u tal-mezzi ta' kif huma jistgħu ikunu mhux perikolużi għal minuri, b'mod partikolari permezz tal-litteriżmu fil-medja jew il-programmi edukattivi tal-medja.
  - azzjoni biex jiffacilità, fejn meħtieġ u neċessarju, identifikazzjoni ta', u aċċess għal, kwalità tal-kontenut u servizzi għal minuri, inkluż permezz tal-provvista ta' mezzi ta' aċċess fi stabbilimenti edukazzjonali u postijiet pubbliċi.
- (3) jinkoraġġixxu l-industrija tevita diskriminazzjoni bbażata fuq is-sess, l-oriġini razzjali jew etnika, reliġjon jew twemmin, diżabilità, età jew orjentazzjoni sesswali fil-medja kollha, u biex jiġġieldu tali diskriminazzjoni.

II. B'DAN NIRRAKOMANDAW li l-industriji u l-partijiet ikkonċernati:

- (1) jiżviluppaw miżuri pożittivi għal benefiċċju ta' minuri, inkluż inizzjattivi biex jiffacilitaw l-aċċess akbar tagħhom għal servizzi awdjoviżivi u ta' l-informatika, filwaqt li jevitaw kontenut potenzjalment li jagħmel il-ħsara, inkluż armonizzazzjoni '*bottom-up*' permezz ta' kooperazzjoni bejn korpi awto-regolatorji u koregolatorji fl-Istati Membri, u permezz ta' l-iskambju ta' l-aqwa prattika dwar tali materji bħal sistema ta' simboli komuni u deskrittivi li tgħin it-telespettaturi jeżaminaw il-kontenut tal-programmi

- (2) jizviluppaw mizuri effettivi biex tigi evitata diskriminazzjoni bbażata fuq is-sess, l-origini razzjali u etnika, ir-religjon u t-twemmin, dizabilità, età jew orjentazzjoni sesswali fil-medja kollha, u biex jiggieldu tali diskriminazzjoni u jippromwovu stampa diversifikata u realistika tal-kapacitajiet u l-potenzjal ta' nisa u rgjel fis-soċjetà.

Magħmula fi Brussell, [...]

*Għall-Parlament Ewropew
Il-President*

*Għall-Kunsill
Il-President*

ANNEX

GWIDI TA' LINJA INDIKATTIVI GĦALL-IMPLIMENTAZZJONI, FIL-LIVELL NAZZJONALI, TA' MIŻURI FIL-LIĠI JEW PRATTIKA DOMESTIKA SABIEX TIŻGURA D-DRITT GĦAL TWEĠIBA MATUL IL-MEDJA KOLLHA

Għan: l-introduzzjoni ta' miżuri fil-liġi jew prattika domestika ta' l-Istati Membri sabiex tiżgura d-dritt għal tweġiba fuq il-medja kollha, bla ħsara għall-possibilità ta' aġġustament ta' l-eżerċizzju tiegħu għall-partikolaritajiet ta' kull tip ta' mezz.

- Bla ħsara għal dispożizzjonijiet oħra adottati mill-Istati Membri skond il-liġi ċivili, amministrattiva jew kriminali, kull persuna naturali jew ġuridika, tkun xi tkun iċ-ċittadinanza tagħha, li l-interessi leġittimi tagħha, b'mod partikolari, imma mhux limitata għal dawn, ir-reputazzjoni u l-isem tajjeb, ġew dannegġjati b'asserzjoni ta' **fatti f'pubblikazzjoni jew trasmissjoni** għandu jkollhom dritt għal tweġiba jew rimedji ekwivalenti. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li l-eżerċizzju effettiv tad-dritt għal tweġiba jew rimedji ekwivalenti ma jiġix imfixkel bl-impożizzjoni ta' pattijiet jew kondizzjonijiet li ma jkunux raġonevoli. It-tweġiba għandha ssir fi żmien raġonevoli wara li t-talba tiġi sostanzjata u fi żmien u b'mod xieraq għall-pubblikazzjoni jew trasmissjoni għal dak li t-tweġiba tirreferi.
- Dritt għal tweġiba jew rimedji ekwivalenti għandhom jeżistu f'relazżjoni mal-medja kollha li taqa' taħt il-ġurisdizzjoni kollha ta' Stat Membru.
- Stati Membri għandhom jadottaw il-miżuri meħtieġa biex jistabbilixxu d-dritt għal tweġiba jew rimedji ekwivalenti u għandhom jiddeterminaw il-proċedura li għandha tiġi segwita għall-eżerċizzju tagħhom. B'mod partikolari, huma għandhom jiżguraw li jiġi allokat perjodu suffiċjenti ta' żmien u li l-proċeduri huma tali li d-dritt jew rimedji ekwivalenti jistgħu jiġu eżerċitati minn persuni naturali jew ġuridiċi residenti jew stabbiliti fi Stati Membri oħra.
- Applikazzjoni għal eżerċizzju tad-dritt għal tweġiba jew rimedji ekwivalenti għandha tiġi miċħuda jekk min jagħmel it-talba m'għandux interess leġittimu fil-pubblikazzjoni ta' tali tweġiba, jew jekk it-tweġiba ser tinvolvi att li jista' jkun ikkastigat jew jekk tinkser il-livelli ta' diċenza pubblika.
- Għandha ssir dispożizzjoni għall-proċeduri fejn tilwmin dwar l-eżerċizzju tad-dritt għal tweġiba jew rimedji ekwivalenti jistgħu jkunu soġġetti għal sħarriġ ġudizzjarju.